

Beagle en komplett flerbrukshund



Beaglerasens historie

Beaglerasen har en utrolig, fin og lang historie, faktisk kan den dateres helt tilbake til 1475 da den først ble nevnt i Engelsk litteratur, men det finnes også indikasjoner på at den allerede eksisterte helt tilbake til romertiden. Rasen ble og blir fortsatt brukt til hare- og revejakt i form av "pack" hvor en flokk hunder jager på samme dyr. Det er først og fremst i England rasen blir brukt på denne måten og det er mange som ser for seg jegere til hest med et pack foran, mens virkeligheten er at de aller fleste bruker rasen som "foot pack", da uten hest.

Et pack er trent opp på en slik måte at de fleste individer har sine egne oppgaver i sitt "pack". Sammen yter dermed et pack lang bedre enn en enkelt hund ville klart. Rasen har lenge vært brukt på hare og rev her hjemme, men ettersom villarter som rådyr og hjort har spredd seg over store deler av Norge, så har også bruken her nord blitt endret.

Slik beaglerasen fremstår i Norge i dag, er den en ekte flerbrukshund som jager den villtarten den blir preget og trent på. Det er en rase flere og flere ser fungerer optimalt i den naturen vi har her i Norge. I tillegg viser den gode resultat uansett hvilken villtarten den jakter på. Den blir brukt til hjort, både som løshund der valdet er stort nok til den form for jakt, men flere har også sett nytten av denne rasen som bandhund til både hjort og elg. Det er viktig å merke seg at dersom man stiller hunden på jaktprøve og den jager elg, så er dette en G (graverende feil) og det blir stryk på jaktprøven. De som bruker sin hund både som løshund på hare/rådyr/hjort og som bandhund på elg, de har en krevende men ikke umulig oppgave.

Beagle er den største lovlig "løs på drevet halsende hund" brukt på rådyr/hjort, hare og rev her i Norge og de mest vanlige og nærmeste rasene med samme bruksområde er Dachs, Drever og Basset. Ofte kan man høre ulike fordommer rundt disse fire nevnte raser. Man kan høre at "drever er en jaktmaskin som ikke kommer tilbake på flere timer og du må hente den langt unna der du slapp". Tviler sterkt på at dette er normen for en god drever, det handler mye om kontakt og trening på innkalling. Når det så gjelder Dachs så får man høre at "dachs er for løs i målbruken" og det tar lang tid å søke ut områder, men her handler det nok også om trening og kontroll over hunden. Om Basset får man høre at "det er en treg start på den rasen, jakter ikke før den er 3-4år", men har per i dag ikke sett noen holdefaste bevis på dette.



En liten hare måtte gi tapt for beaglens iverdige jobbing i fot.

Beagle en komplett flerbrukshund

Beagle har jo også noen slike fordommer som til tider dukker opp og en av de hyppigste fordommene er at "en beagle jakter alt for fort, dyra kommer jo så fort at man rekker ikke få opp børsa". Hvor mye skal man så legge i slike myter? Fint lite, for det handler mest om liten kunnskap om den enkelte rasen og ikke minst den enkelte hund. Det handler mye om hundens eier og den trening som nedlegges i dette samarbeidet som skal til mellom en jeger og en god jakthund. Har man en trang hund som først støter/loser når det er nesten fysisk kontakt, ja så sier det seg selv at det vil gå raskt i starten. Men for losen litt tid, la meg si ca 5-10min så er tempo noe helt annet.

Ønsker man ikke en jaktmaskin som holder det gående i lang tid, så må man jobbe med hunden slik at man har god kontakt. Er hunden for løs i målbruken, så har man jo et problem, men dette kunne trolig vært unngått dersom man handlet valp fra parringer hvor man har hørt foreldrene sin målbruk i fot, under los og i tapsarbeid. Løshet er arvelig og man må derfor sjekke litt rundt foreldre til kullet. Løshet finnes hos de fleste raser og skulle det være mer utbredt innen enkelte raser kan vi vel egentlig skyldte oss selv for det, siden dette i stor grad handler om avl.

Hvordan fungerer så en beagle på jakt?

Det er nok ganske varierende fra hund til hund og hvordan den har blitt preget og trent på, men det finnes jo noen fellestrekk for rasen. Eksempler på slike egenskaper som de fleste beagler besitter er:



- Meget god luktesans
- Fysisk sterk rase
- Psykisk sterk rase
- Fremkommelighet
- Meget bra gemytt
- Lærevillig
- Bærekraftig målbruk
- God pels til Norske forhold
- Store solide poter
- Spornøye
- Leken og aktiv
- God familiehund og fantastisk jeger
- Jager gjerne flere arter om du som eier tillater det

Etter et hardt arbeid en regnfull ble det rådyrfall til slutt.

En beagle jager hare, rev, rådyr og hjort som en "løs på drevet halsende hund" og ved regelmessig trening kan man forme sin hund slik at den jakter etter eiers premisser. Det er viktig å sørge for at man har rett mengde kontakt, man ønsker jo ikke en jaktmaskin som blir vekk store deler av dagen, men man ønsker seg ikke en "skopusser" til jakthund heller. Noen stikkord rundt dette er å la hunden bli trygg i skogen, bli der du slipper den, slik at den vet den finner tilbake til deg, tren innkalling slik at du kan få hunden inn uten for syns hold og fyll på med masse ros hver gang den gjør noe rett i denne sammenheng. Straff er noe som bør unngås, med mindre det handler om adferd rundt felt vilt.

Enhver jeger har nok sin mening om hva som betegner en skopusser/jaktmaskin, men vi kan vel si at hunder som jobber i utslag mindre enn 5-10min peker i retning skopusser, mens de som jobber i over 45min, peker i retning av jaktmaskiner.

Ideelt sett bør hunden søke av terrenget rundt jegeren, for så å komme tilbake for nytt slipp. Når vi i denne sammenheng snakker om beagle, så vet man at et slikt søk opp mot 30min kan dekke store deler av terrenget, for det er ingen tvil om at en beagle med sin fysikk og sin gode luktesans, er en av de mest effektive jakthundene som finnes. Dette med avstand har også noe med hvilken viltart man jakter på. Rådyr står ikke å venter på at en støtende hund kommer, de forflytter seg og avstanden kan raskt komme opp i mange hundre meter fra du først hørte lyd. En hare vil nok alt ha satt seg når en hund leter og støter og det er sjelden en hare stikker ut før hunden er veldig nærme.

Med en beagle får du søkt av terrenget raskt, slik at man kan flytte posterte jaktkompiser til bedre poster. I tillegg går den jo langt lettere i terrenget enn de fleste andre raser vi i dag bruker som flerbrukshund og de aller fleste beagler har et flott mål som bærer langt i skogen. Flere har blitt overrasket over hvor "god lyd" det er i denne rasen.

Beagle en komplett flerbrukshund

Noen hevder at hastigheten viltet kommer i på post er for høy siden det er en beagle som jager. Slik er det ikke, for selv om uttaket kan gå fort, altså jobben hunden gjør for å få vilt på beina, så skaffer viltet seg nok avstand til hunden raskt og dermed synker tempo på både hund og vilt. Når losen har pågått rundt 10min så er det ikke store forskjellen i hastighet sett i forhold til drever/dachs.

Når man har jaktet med Drever, Dachs og Beagle noen år, så merker man jo noen forskjeller, men hastigheten dyret kommer i på posten er ganske så lik når det gjelder disse rasene. Men her finnes det klart ulike erfaringer, men da er vi tilbake til den enkelte hund, uansett rase. Selvfølgelig kan det finnes beagler som jakter mest på overvær og holder konstant tett kontakt med det viltet den jager, men da kan man som regel ikke skylde på hunden, for dette handler mye om den trening hunden har fått, slik at den blir spornøye og kombinerer bruken av lukten på bakken og overvær. Er du så heldig at du står postert slik til at du ser når en Beagle får øyekontakt med viltet, så kommer du ikke til å glemme det. For en lyd, så neste gang du står langt unna behøver du ikke lure på om det er noe vilt på beina, den lyden glemmer du ikke!



En hare endte sine dager etter en fin beagle los en stille vinterdag i Halden.

Beagle ble lenge kalt "den lille støver" siden den for lang tid tilbake stilte på jaktprøver under støverkravene. I rasen her i Norge i dag finner man Engelsk, Dansk, Finsk, Svensk, Australsk og Amerikanske linjer, så beaglerasen er utbredd over store deler av verden og den norske stammen har et sunt innslag av linjer fra andre land. Den rasen vi kjenner til her i Norge i dag er en sunn og frisk rase, og med det avlsarbeidet som er lagt ned her i landet over mange år, så fremstår rasen i dag uten nevneverdige sykdommer. Eneste som må tas med i betraktning er muligheten for HD, men det preger jo så alt for mange raser men for beaglerasen så er dette ikke noe stort problem.

Beagle som ettersøkshund



Et vellykket ettersøk er utført.

En beagle er en flott kandidat å trene til ettersøkshund, den har ekstremt god luktesans, den er spornøye og med den rette treningen med sin fører blir det som regel en meget god ettersøk ekvipasje. Som de fleste vet handler jo dette med ettersøk om langt mer enn trening av hunden, for det er fører og hund som blir vurdert og eventuelt godkjent.

Rasen har det som skal til for å bli en godkjent ettersøkshund, så her står det nok mest på treningen av- og med hundefører. I følge NKK var det per mars 2007 godkjent 161 beagler som ettersøkshunder, pluss 9 stk beagler er godkjent for bruk i eget jaktlag. Per mai 2010 er det 183 godkjente ettersøkshunder og 0 for bruk kun i eget lag. Så det er allerede mange som har sett hvor flott denne rasen egner seg til ettersøksarbeid.

Beagle en komplett flerbrukshund

Jaktprøver

Den eneste forskjellen på en jaktprøve, kontra en jakt dag i skogen er at børsa er byttet ut med en prøvedommer. Resultatet hunden oppnår på en slik prøve kan variere like mye som det resultatet den oppnår en dag på jakt, for enkelte dager blir det flere flotte loser, mens andre dager blir det ikke full klaff. Det viktigste er at man først og fremst har etablert et godt forhold til sin hund, slik at den lyster eier og utfører de oppgaver den blir satt til.

Hunden bør kunne jobbe selvstendig med å finne viltet(utslag), den må kunne henge på minst til en 3. premie. Premiering foregår per mai 2010 som følger;

Premiegrad	Lospoeng	
1.	90 (1) alt. 2x60 (2)	(1): For premiering på rådyr og hjort må lospoengene være oppnådd senest 180 minutter etter uttak, eller ved uttak utenfor hørehold senest 180 minutter etter at losen ble registrert. (2): Gjelder kun for rådyr-/hjortelos. For loser under 90 minutter som skal inngå i en 1. premie må lospoengene være oppnådd senest 120 minutter etter uttak/los er registrert. Hunden skal kobles mellom de to losene, og samme losdyr kan ikke bevisst anvendes i begge loser. Uansett samlet lostid for de to losene tildeles kun 90 lospoeng.
2.	60 (1)	
3.	40 (1)	

Hunden bør også kunne utrede de tap som oppstår underveis, ellers risikerer man bare at hunden returnerer før premiering er oppnådd. Når hunden så klarer dette og den virker stabil på jakt, så er tiden inne for å delta på en jaktprøve. Ta kontakt med din lokale harehundklubb så hjelper de deg i gang. Informasjon om lokale harehundklubber finner du på nettsidene til Norsk Harehundklubbers Forbund(se linker til sist i art.).

Hvorfor skal man delta på jaktprøve?

For det første er resultater på jaktprøver et viktig redskap til avl og dersom man velger og ikke delta på noen jaktprøve med sin hund, har man heller ingen bevis på hvordan hunden faktisk presterer. Den ekstra bonusen man får i tillegg til trening for hund og eier, er å få ta del i et flott jaktmiljø hvor man møter dommer og kjentmenn som kan utrolig mye om hunder og jakt. Selv den erfarende jeger lærer nok noe på en slik dag. Praten sitter løst og det er moro å se at hunden leverer til samme nivå som den vanligvis gjør på jakt. I tillegg kan man få gode råd, innspill og ikke minst får du ta del i enorme mengder av både gode og dårlige erfaringer. Greit å få høre hva andre har misset på eller hatt stor suksess med, det kan man helt klart dra nytte av under videre trening av hunden.

Resultater fra ulike jaktprøver er også en bekreftelse på at din trening av hunden har vært riktig og det er jo greit å få bekreftet siden det er mye tid som legges ned i dette arbeidet. Som nevnt er det jo et viktig verktøy i forbindelse med avl, så velger man å pare sin hund uten å ha deltatt på en jaktprøve, så vet man egentlig alt for lite om verdien for parringen. De fleste ønsker å bidra til at rasen ivaretas på best mulig måte og det gjøres enklest ved at man ikke parer sin hund eller parer med hunder, som står uten premieringer på jaktprøver. Alt snakk om rene utstillingshunder, familiehunder osv. er helt feil når det gjelder beaglerasen, for den er avlet frem for jakt, over en periode på flere hundre år. Det er en krevende rase når det gjelder mosjon og mental aktivitet, så den er ikke lett å ha som en ren familiehund, siden den benytter enhver anledning til å finne et spor og følge det i håp om å finne dyret i enden av sporet. Men det er en flott rase man hvor man kan kombinere jakt med familie. Det finnes ikke en beagle i Norge i dag som ikke har en grad av jaktlyst, noen oppdrettere kan nok reklamere med liten eller ingen jaktlyst, men det er ikke tilfelle. Bor du eller går du tur et sted med vilt som rådyr, hare, hjort, elg, rev og andre dyr som sauer osv. må du ta hensyn til at din hund kan sette i vei etter dyrene. Som familiehund innretter den seg fint og den blir fort en del av familien og den omgås flott med barn. Man skal imidlertid huske det er et dyr med instinkter, uansett om den er snill med barna hele tiden.

Hvordan velge valp og oppdretter?

Ønsker du å bidra til at rasen sikres rent genetisk, oppsøk da avlsrådet for beagle og be om hjelp når din hund skal bli brukt i avl. Sett deg som mål at du skal ha minst en prøve på din hund i løpet av sesongen, i de neste tre-fire årene. Still ikke på prøve ved sesongstart, dersom du ikke har trent hunden godt foran sesongen, vent til den er tilbake i sin vanlige jaktform.

Beagle en komplett flerbrukshund

Samme sak gjelder for de som skal handle valp, det er avlsrådet for beagle som er satt til å sikre beaglerasen i Norge og man bør derfor kontakte de på søken etter en beaglevalp. Dersom man ønsker å ha gode forutsetninger for at den valpen man skal kjøpe blir en god jakthund, må man se på hvordan foreldre til valpen er jaktpremiert. Det gir riktignok ingen garanti, for trening av hunden teller veldig mye, men man reduserer muligheten for å kjøpe en hund med lite jaktlyst betraktelig. Lite jaktlyst er ikke det samme som ingen jaktlyst, det må ikke forveksles for det vi snakker om når vi sier liten jaktlyst er hunder som ikke holder lenge, slipper viltet lettere og ikke klarer jage i tråd med de krav som er satt for premieringer. Selv med en hund som har liten jaktlyst kan det reise langt av sted når viltet er på beina. Dette gjelder selvfølgelig de fleste raser vi i dag benytter på jakt.



Det viktigste innen avl er selvfølgelig å få paret de riktige hundene og det sørger avlsrådet for, men det handler også om mer enn selve parringen. Alt for mange kjøper seg en beagle fordi den er pen å se på og den har et fint gemytt. Spontan handling av valp forekommer alt for ofte og det blir derfor veldig viktig å få ut informasjon om denne rasen som er en jakthundrase. Som valpekjøper må man være litt kritisk til hvem man handler valp fra, krav om at foreldre til valpen er premiert på jaktprøve burde være et minstekrav. I tillegg bør man også besøke oppdretter, møte begge hundene og se hvordan de møter mennesker osv. Kan man ikke møte begge hundene, bør man be om referanse og ta kontakt med noen som har kjøpt valp av samme kombinasjon, eller som kjenner til den av foreldrene du ikke får møtt. Andre krav som at valpen leveres med attest fra dyrlege, ferdig registrert hos NKK og med stamtavle skal være en selvfølge, men få slikt avklart før man bestemmer seg for en valp og oppdretter. Fra 2009/2010 ble det krav om at man må registrere hele kullet sitt hos NKK for at man skal få registrert en enkelt valp. Det er derfor ekstremt viktig for deg som skal nedlegge mye tid og arbeid i en ny hund at dette vil bli gjort og bekreftes helst skriftlig av oppdretter. Får du frem en "kanonhund" i skogen som du får lyst til å benytte i avl, vil dine muligheter bli meget begrenset uten en stamtavle fra NKK.

Beaglerasen gjør seg også bemerket i Europa, under Europapokal konkurransen

Det prestisjefylte mesterskapet som holdes årlig, er et mesterskap mellom Norge, Sverige, Finland, Tyskland, Sveits, Østerrike, Italia og Slovenia, hvor vært land stiller med nasjonale raser. Norge stiller med Dunker, Haldenstøver eller Hygen, Finland stiller med Finnsk Støver og Beagle. Sverige stiller med Drever og Hamilton og Sveits stiller blant annet med Luzerner Laufhund. Denne konkurransen ble vunnet to år på rad, i 2003-2004 med Beagle.

Ønsker du mer informasjon om rasen?

Beagle Ringen Norge er det organ som har påtatt seg ansvaret for å ivareta rasen i Norge, men de har intet ansvar for avl. Ønsker du veiledning eller er du på jakt etter hannhund til din tisper tar du kontakt med Avlsrådet for Beagle, som hører inn under Norsk Harehundklubbers Forbund. Det finnes også ulike nettstedet i både inn og utland som tar for seg beaglerasen.

Her finner du noen nyttige linker.

- Beagle.no, <http://www.beagle.no>
- Beagle Ringen Norge, <http://www.beagleringen.no>
- Avlsrådet for Beagle, <http://avl.beagleringen.no>
- Svenska Beagleklubben, <http://www.svenskabegleklubben.se/>
- Norsk Harehundklubbers Forbund, <http://www.nhkf.net/>

Skrevet av Pål Høyum, <http://www.jaktbeagle.no>